

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egészévre 8 K. Félévre 4 K. Negyed-
évre 2 K. Külföldre egész évre 12 korona. Papok, tanítók,
gazdasági egyleti tagok és közs. elöljáróknak egész évre 6 K.
a tanító-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 5 K. — Egy
példány ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos
BETEGH PÁL.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm-ként 6 fillér-
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltnék. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen heten ki n
egyszer: vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **BETEGH PÁL** könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak.

Uj közjegyzőség vár- megyénkben.

Az újabb időben megindult igen üdvös
és helyes decentralisatio eredménye, hogy
Székely-Keresztur város nagyközség szék-
helylyel folyó évi november hó 1-től új
kir. közjegyzőség létesül vármegyénkben.

Az igazságügyi hivatalos lap szerdai
száma közli Plosz Sándor igazságügyi mi-
niszter rendeletét, mely szerint a székely-
udvarhelyi kir. törvényszék kerületébe tar-
tozó székelykereszturi járásbíróság terüle-
tére, Székely-Keresztur székhelylyel, külön
közjegyzőséget rendszeresít s ennek folytán
a székelyudvarhelyi közjegyzőség hatósági
területköre jelen rendelet hatálybaléptének
napjától kezdve a székelyudvarhelyi és ok-
lándi járásbíróságok területére szorítkozik.
Jelen rendelet 1902. évi november hó 1-ső
napján lép hatályba és a most említett na-
pig a székelykereszturi kir. járásbíróság ré-
széről a székelyudvarhelyi közjegyzőnek
adandó megbízásokat a megbízott Gramling
László közjegyző fogja teljesíteni. A szé-

kelykereszturi közjegyzőség a kolozsvári
közjegyzői kamarához fog tartozni.

A legnagyobb örömmel és meglege-
déssel közöljük ezt aényt és igen fontos
intézkedésnek tartjuk. Azonban Homoród-
Oklándra épen oly szükséges lett volna a
közjegyzőség, mert jelenleg pl. a magyar-
hermányiak kénytelenek három napi utat
tenni két nagy költséggel járó utközi meg-
hálással és felette sok esetben a tárgyalás
miatt elköltötenek annyit, a mennyit a ha-
gyatékából kapnak.

Az új alakulás kielégíti Keresztur vi-
dékét, míg a Párczium, Sóvidék és Erdő-
vidék továbbra is utazhatik Kereszturra,
vagy Székely-Udvarhelyre, ha az illetékes
közjegyzők állandóan csakis székhelyükön
tárgyalnak.

A méltányosság úgy hozná magával,
hogy jövőre — előzetes tudatás mellett,
vagy meghatározott időkben — mentől
gyakrabban felkeressék a Párcziumot: Csöb,
Tordátfalva és Etéd; a Sóvidéket: Orosz-
hegy és Korond; Erdővidéket: Oklánd és
Derzs községekre való kiszállással. Ezen
eljárással az illető vidékek leghőbb vágya

teljesülne és megmentődnének a lakhelyük
távolságából származó, gyakori kiadásoktól
és tetemes költségektől.

Ismételten üdvözljük tehát az illetékes
körök bölcs belátását, melynek eredménye,
hogy szegény székely népünk köz-szükség-
leteit lépten-nyomon elismerésre méltó intéz-
kedésekkel kielégíteni sietnek.

Elvi jelentőségű határozatok. A m. kir. bel-
ügyminiszter 1901. évi 2592. sz. határozata: A
borvizsgáló szakértő bizottság által mesterséges-
nek talált és itéletileg is ilyennek nyilvánított
borok szabad felhasználás tárgyát az eszében
sem képezheti, ha az 1893. évi XXIII. t.-cz.-ben
körüliirt kihágások vádjá alól panaszolt felmen-
tetett. — A m. kir. minisztertanács 1901. évi
január hó 11-én hozott határozata: »Hivatalos
eljárásban levő községi előjárósági tagoknak
torkon ragadása és kövel megdobálása miatt in-
ditott ügy elbírálására a kir. bíróság illetékes.«
— A m. kir. belügyminiszter 1901. évi 67. számú
határozata: »A közegészségi törvénybe ütköző ki-
hágás alól történt felmentés esetén panaszosnak
két egybehangzó ítélet ellen is további felebbe-
zési joga van.« — A m. kir. közig. bíróság
9611—900. sz. határozata: »Illetékegyenérték el-
len a vagyon állagában beállott változás ezimén
beadott felebbezés határidőhöz kötve nincs.« —

„SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRGYAJA.

A németek lelkesedése 1870.

A „Székely-Udvarhely“ eredeti tárgyaja.)

1870. július 15-én történt, 32 év előtt, midőn
Franciaország Poroszország növekvése iránti fél-
tékenységéből elhatározta a támadó háborút. Ek-
kor utazott Vilmos király, ezen a napon, a fran-
czia szidalmak hallatára, a nép türelmetlensége
közepette Berlinbe a védelem szervezése végett.
A hol a királyi vonat megállott, mindenütt zsu-
folt tömegek hemzsegttek a pályaudvarokon, ujjongva
köszöntvén az agg uralkodót, s e pontra nézve
nem volt különbség öreg és ifju, város és vidék,
óporosz és kapcsolt tartomány között. Bismarck,
Roon, Moltke és a trónörökös Braudenburgig az
agg király elé mentek, hogy haladék nélkül a leg-
sürgősebb intézkedéseket megbeszéljék

A mint a berlini pályaudvarra roppant em-
bertömeg közi a vonat beérkezett, Bismarck gróf
átadta a perronon az uralkodónak a Párisból jött
telegrammot a francia miniszter nyilatkozatával
együtt. »Igen harcziasan hangzik ez a sürgöny —
mondá élénken a király, mozgósítanunk kell leg-
alább is három hadtestet“. Annyi nem lesz elég
Felső! — jegyzé meg Bismarck, a francziák
egész hadseregüket mozgósították már“. A király

erre még egyszer felolvastatta a sürgönyt. »Hiszen
ez nyílt hadüzenet! — kiálta fel mély megiudult-
sággal, s magába szállva tevé hozzá azután: igen!
ez háboru, háboru — hát, legyen Isten nevében!
A trónörökös a háta mögött álló tisztekhez for-
dult: Háboru! Mozgósítás! mire a király őt köny-
nyezve ölelte át. Szempillantás alatt repült szét
a hir a tolongó tömegek között s irtóztató Hurrah!
reszketteté meg az ablakokat. Ének, kiáltás, hoch
hallszott mindenfelé. A király az este folytán több-
ször mutatkozott ablakában és 11 órakor éjjel egy
tiszt jelent meg a balkonon, harsányan figyel-
meztetve a népet: »Ő felsége hadi tanácsot tart
és csöndet kér!« — mire a nép: »A király pi-
henni akar, a király nyugodni akar« — jelszóval
szétoszlott. Még azon az éjjelen mozgósítási pa-
ranes ment a csapatokhoz és sürgöny a délnémet
szövetségesekhez.

Másnap reggel minden városban és község-
ben Észak-Németországban a következő kiáltvány
volt olvasható: Vonuljon be mindenki, talpra, a
gárda is és a harmadik korosztály; a mozgósítás
első napja július 16. Gyors tempóban futott szét
a felhívás fegyver alá a legtávolabbi majeros há-
zakig is; meghallották azt a paloták és kunyhók
lakói s mindenütt egyforma merész eltökéltséget
keltett a nép között. Egészben áll az a német
népről, mit régebbi porosz királyok jegyeztek meg
róla, hogy harciban bátor, de nem harczágyó

nép és ez a megjegyzés most is helyesnek bizo-
nyult. Nem európai hegemoniáról volt most szó,
még kevésbé a szomszéd elleni támadásról; hi-
szén boldog volt, örült akkor mindenki annak, hogy
békén, zaj nélkül fogyaszthatja munkával szerzett
mindennapi kenyerét: Nappal munka, este szerény
vacsora, mives hét, vig vasárnap — ez a Göethe-
féle életszabály divott akkor. És ime e csöndes
békés állapotban, a spanyol király választás al-
kalmából, ime lecsap a villám, kiüt egy francia-
porosz háború! Végtelenül elkészerítette a néme-
teket e francia léhaság; örültséget, elvetemült-
séget láttak e háboruban. A védelem természetes
ösztöne hatalmas lángokban csapott ki erre be-
lölük, s ekként az izgatottság általánosabb volt
itt, mint Franciaországban. A német egység ide-
ális gondolata, a mely különben csak egy pár
vezérember agyában villámlott akkor, hirtelen
összeolvadt és együtt hatott a magánérdekek
reális veszélyeztetésével. A honvéd, a ki asszonyt
és gyermeket gyakran igen nagy nyomoruságban
hagyva otthon, induláskor ökleit rázva kiáltott:
»Isten legyen irgalmas-kegyelmes annak a fran-
cziának, a ki a kezembe kerül“. A fiatal katonák
bucsut vettek szülőiktől, kik büszkén és könnyebb
gondok között nézték a talán örökre távozót. Az
egyetemek üresek, néptelenek lettek; a tanulók,
kik még nem szolgáltak, messze ki a vidékre men-
tek, keresve egy ezredet, mely őket fölvenné, de

A m. kir. pénzügyminiszternek 1901. évi 56,934 sz. határozata: »A gyógyborok ugyanannyi borítaladó alá esnek, mint a többi más borok.«

Világnapló.

Julius hó 17-én.

E hétnek jelentős és egyuttal úgy a róm. kath. egyház, valamint a magyarközéletre nézve gyászos eseménye, Schlauch Lőrincz nagyváradai bíboros püspök halála. Politikai, társadalmi és művészeti életünk egyképpen sokat veszített ezen ritka tulajdonságu egyház fejedelem halálával. A részvét nagy és általános. Fájjalja vesztét király, ország és egyház és siet mindenki a nagy halott ravatalánál leróni a kegyelet fájdalmas adóját. Schlauch Lőrincz Uj-Aradon született 1824. márczius 27-én s így halála napján 78-ik életévét már betöltötte volt. Az ősz bíborost Temesváron tették családi sirboltba szülei mellé. Fővárosi lapok szerint a jövő parlamenti ciklus nagy feladatok megoldására lesz hivatva. Az őszi ülészak a költségvetés tárgyalásával fog kezdődni. A költségvetés keretében kívánják a *tisztviselők fizetés-vendézését* is megoldani. A jövő országgyűlés feladatát fogja még képezni a kiegyezés és vám-tarifa ügye, a polgári perrendtartás törvényerőre emelése, az adó- és számos más közigazgatási reform és a telepítés. Plósz Sándor igazságügyi miniszter a mezei munkásokat érintő fontos körrendeletet intézett a városokhoz. elrendelte ugyanis, hogy a kihágásokért és kisebb büntettekért elítélt gazdák és mezei munkások csak a mezei munka szünetelése idején kényszeríthetők büntetésük kitöltésére, hogy a munka idejére a családok ne fosztassanak meg kenyérkeresőjüktől.

Salisbury Róbert marquis Angolország miniszterelnöke pénteken beadta lemondását és helyette Balfour A. J. a kincstár első lordja (pénzügyminiszter) lett az angol kabinet feje. Nem váratlanul jött ez a hír, mert már hónapokkal ezelőtt említették az angol lapok, hogy a 71 éves beteges Salisbury megkíván válni a kormányzás nehéz gondjaitól s mégis a lemon-

a melyek már mind telve voltak. Ha egy póttartalékba nem kaptak helyet az ifjak, pótzászlóaljat szerveztek, nem ritkán a tanárok vezetése alatt, kik aggságuk daczára sem birtak otthon maradni és künn a csatatéren, ha egyebet nem tehettek, hát a sebesülteket szedték össze. Táborig kórházak berendezésére minden községben egyesületek alakultak, valamint kötőszerek, élelem és ruhaberendezés céljaira is. Sok embert vitt a kenyérkereset idegen országba; ezek az első hír hallattára hivatali felhívás nélkül azonnal a zászlók alá állottak. Az újságírók föllevenítették az 1813-iki fölkelés emlékét; a költők Arndt, Körner és Schenkendorf régi dalai mellé új harci nótákat költöttek. Nem volt hírlap, mely a lelkesedést napról-napra ne fokozta volna. Századok multak el, mióta német német ellen harczolt, a nélkül, hogy tudta volna miért: most végre a német lélek erejének és egységének tudatára ébredt s milliók mentek nagy elhatározással a régi ellenség ellen. Ez a háboru nem egyszerű lovagi vagy diplomatikus mérkőzés volt: nem, szilárd meggyőződése volt fejedelmeknek és parasztnak, államférfinak és katonának: most itt utolsó lehelletig kell harczolni és a békebontót szétapadni a földön. Minden más érdek elnémult most, a pártok és felekezetek elmentéi elhallgattak. A társaságból eltűnt a fényűzés és az osztályféltékenység — úgy látszott, mintha a haza eszméje, a haza szenvedélye az embereket jobhá és nemesebbé tette volna!

Ilyetén módon nyilvánult a németek nemzeti lelkesedése 32 év előtt, 1870. július 15—20-ika között.

Hunor.

dás ténye meglepetést szült a nemzetközi politikai világban. Fényes és sikeres multra tekintet vissza a lelépő angol miniszterelnök. 1866-ban külügyminiszter és három ízben miniszterelnök. Személyében Angolországnak oly államférfia vonul vissza, kivel Európa szerte elismert tekintély dolgában egy kartársra sem vetekedhetnék. A Szt Mark templom harangtornya beomlott. Campanile nevén volt ismeretes és Velenczének egyik legrégebb építési műkincsét képezte. A Szt Márk templomtól, melyhez tartozott, elkülönítve épült és pedig 1080-ban Dominiko Silvio dogé uralkodása alatt. A torony 100 méter magas volt, melynek tetejéről madártávlatból egész Velenczét lehetett látni csatornáival s az egész tenger öblöt. Az olasz király mint a czár vendége időzik Szentpéterváron. Katonai parádék, fényes udvari ünnepekkel szórakoztatja ifju vendégét a minden oroszoknak Ura; s az udvari ebédek sablonos köszöntőiben cserélik ki az uralkodók egymás és országuk iránt érzett baráti érzelmeiket. A mint ahhoz értő politikusok valják, az olasz király pétérvári utja is csak gyarapítani fogja a béke biztosítékait.

Gazdasági Egyletünk választmánya Szent-Királyon.

Az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület f. hó 13-án választmányi ülését Szent-Király községben tartotta azért, hogy egyrészt mintegy elismerésének adjon kifejezést az illető község szellemi vezetőivel: Tamás István plebános és Gál Imre tanítóval szemben, a miért községükben gazdakört alakítottak, a mely gazdakörben vasárnaponként a gazdaság körébe vágó tanításokat rendeznek; másrészt, hogy közvetlen érintkezésbe jöve a gazdálkodó föld népével, abban az okszerűbb gazdálkodás iránti érzéket fejlessze.

A községbe való utazás valóságos diadalmenet volt. Kadicsfalván: Kadicsfalva és Bethlenfalva ünnepi díszben öltözött népe várta az érkezőket. Gáspár János plebános lendületes szép beszéddel üdvözölte a nép közé leszálló Hollaky Arthur főispánt, az egyesület elnökét és vele érkező választmányi tagokat. Az ünnepi díszbe öltözött községi tüzoltók, tüzoltó szereikkel gyakorlatot rögtönöztek, a mi az érkezők teljes elismerését vívta ki, mert alig pár perc alatt a fecskendők felszereltettek és teljes erővel ontották a vizet.

Szent-Király községben mozsár durrogatás, díszkapu, ugyancsak ünnepi díszben öltözött község — mely Szent-Király és a szomszédos községek földmivelő népe, lelkészei és tanítóiból került ki — várta érkező főispánt, a kit a község lelkes plebánosa fogadott üdvözlő beszéddel.

Az ülés az iskola tágas helyiségében, illetőleg udvarán volt, a melyet zsufolásig megtöltött a község, nagy érdeklődéssel hallgatva úgy az elnök megnyitó beszédét, mint a titkárnak az egyesület célját, szervezetét, működését ismertető előadását.

Zonda József törvényhatósági m. kir. állatorvos az állatainkon, illetve állatainkban élősködőkről, Gál Imre tanító a gyümölcsfa termékelenségéről tartottak szabad előadást, melyeknek nyomán érdekes eszmecsere fejlődött ki s abban résztvettek dr Török Albert nyug. főispán, Máthé Pál és Hlatky Miklós.

Máthé Pál, illetve Szabó István indítványára: Hollaky Arthur, Pálffy Dénes, dr Török Albert, Máthé Pál, Kassay Ákos, Szabó István, Hlatky Miklós, dr Demeter Lőrincz, Zonda József, ifj. Simó János, Szabady Tivadar, Gálffy István, Szabó Gábor, Sándor Gergely, Simon János 10, illetve 5 évre tagjaivá lettek a megalakult Szent-Királyvidéki gazdakörnek; illetményeiket azonnal lefizetvén.

A választmányi ülés lefolyásáról szóló reáletes tudósításunkat a „Székely-Udvarhely“ számában közöljük.

A választmányi ülést fényes bankett követy melyen Hollaky Arthur, dr Török Albert, Gás János, dr Demeter Lőrincz, Süller István, Tam István, Hlatky Miklós, Máthé Pál, Gál Imre több székely gazda egymásután lelkes felköszö töket mondtak.

A bankett után Tamás plebános vendégset rető házánál folyt az ülés s vig poharazás köph ben érdekes eszmecsere fejlődött ki azon eszlatás zökről és módokról, a melyek az érkező kormányteph biztos: Sándor János főispánnal megbeszélendőkökn lesznek, s melyek szerint intézendő a székelyfölnátás mentő ákezió.

Kívánatos, hogy az egyesület ezután is reám dezendő ily vándor gyűlései iránt az intelligegasra község még nagyobb érdeklődést tanusitokell hogy a nép meggyőződjön arról, miszerint e urak érdeklődnek gazdasági előhaladása iránt, a ké nem csak akkor keresik fel, midőn azt hivatalbitt r kell tenniök, de akkor is, a midőn arról van szemb hogy ha mással nem, jó tanácsal szolgálják.

Tan- és nevelésügy.

A munka értékéről.

Irta: Rozsondai István.

(Folytatás és vége.)

De itt most nem is arról van szó.

Hanem arról, hogy tanulja meg, miszerin a mai társadalmunkat kasztokra szaggató válaszfalak hazug jelszavak alatt létesültek; hogy igen gyakran a tudományos pálya felé törekvő embertársaink többet éheznek, nyomorognak, min azok, kik a tisztas megélhetést biztosító kézimunkabajnokai; hogy nem mindenki ur, a kit a világ urnak mond, s hogy az egyén értékét nem a ma értelemben vett társadalmi állás teszi, hanem a jellemzilárdság, becsületesség, megbízhatóság, a sziv jósága s a lélek fonsége.

Tanulja meg, hogy csak azok a nemzetek hatalmasok, a hol megbecsülik a munkás kezeket s mert boldogok, hatalmasok lettek — a munkások kezébe van a hatalom s gyakran a közép-szerű emberek munkásságukhoz magasabb rendű tehetséget s lángoló szellemet is csatoltak.

S ha ezeket megcsinálta: keresse fel előszeretettel az ipari pályát, s becsülje meg azt a borkötényt, melyről ma éretlen felfogással mond ostoba itéletet És ha megtanulta: vigye azt haza a családba s ne lassung rémet, hanem a tisztességes megélhetés felé törekvő példányképet, ha elebe állítják — a suszterinast!

Mindezek megtanítására pedig jut elég idő, az elemi iskolában.

Igaz, hogy a tanterv nem szabta meg külön anyagnak, az órarenden sem jut még egy perc sem számára, de ott van a legtöbb tantárgyban, csak ki kell szedni és alkalmas formában a növendékek elé adni. Az iskolában nincs külön nevelői óra, ám nincs is erre szükség.

Ha a tanító úgy kezeli tárgyait, hogy a hasznos mellett arra is kiterjed figyelme, a mi szép, nemes, a mi a lelket felemeli: a nélkül, hogy kiszabott órájából csak egy percet is elveszített volna, tanított és nevelt egy és ugyanazon időben.

Fel nem foghatom azoknak álláspontját, kik e kettőt összeegyeztetni nem tudják.

Nincs az az olvasókönyv, melyben a könyvnyomtatás fel ne lenne említve. S talán az emberek művelődésére egy iparág sincs akkora befolyással mint ez. No hát Gutenberg János is egyszerű iparos volt, kézimunkával kereste mindennapi kenyerét s lám az egyszerű munkás ember több hasznára volt az emberiségnek, mint a világ nagyjai, hatalmasai együttvéve. S bizonyára kor-

sai irigyelték is tőle e szerencsét, tehát tekintély volt s valószínűleg, ha mint tanult ember (mai értelemben) valami hivataloskát kapott volna, az nem maradt volna fenn s nem emlegetné az áldva az egész művelt világ.

Egy Franklin Benjámint, Vatt Jakab, vagy Stephenson György életének, muokásságának méltóságát, kik közül Franklin szappankészítő, Vatt és Stephenson gépészek voltak, bár ez utóbbit mérnöknek mondják olvasókönyveink — miért ne gondolnának alkalmasak arra, hogy példájukkal vonzó példát gyakoroljanak a munkás pályára? Hogy a munkás pályán is emelkedhetik valaki magasra, szerezhethet hírnevet, dicsőséget, csak akarat kell és kitartó szorgalom.

És a ki tehetséget, képességet érez magában a kézimunkára, lépjen bátran erre a pályára, mert még többet használhat nemzetének, az egész emberiségnek, mint a tudományos pályán.

Mert itt a közepes tehetség négy fal közötti munkára kárthatva, elfeledve él egész életében s ha haladni kíván, meg kell tanulnia igen sokszor a csuszás-mászást, hátgörbitést s több aféle igen okos és kegyes dolgokat.

Ez irányú nevelői munkásságát talán seholy jobban nem értékesítheti a tanító, mint a földrajz tanításánál.

Miért, hogy egyik ország népe vagyonosabb, meglegedettebb, mint a másik, hogy szorgalma által ur lett szárazon és vízen? Azért, mert megbecsülik a munkáskezeket, hogy a munkálkodás kötelezettsége kiterjed a társadalom minden rendű és rangú tagjaira. S az élet bármilyen pályáján szegénynek és gazdagnak egyaránt meg van a maga sajátos hatásköre. Azért van, mert mindenki ott is úgy szolgálja honát, a hol és mely haszonnal teheti. Az előkelőséget nem a társadalmi állás szerint mérik, hanem azt nézik: munkájával ki használ a legtöbbet.

A demokratikus értelemben vett munka igazi hazája: Amerika. S lám, mert értéke van ott a munkának, rövid idő alatt ez lett a civilizáció igazi hazája.

Meg nem tagadhatom olvasóimtól, hogy el ne mondjak egy jellemző történetecskét, melyet magam is úgy olvastam s amely Svájcban történt egyik tanulmányuton levő hazai kartársunkkal. Bizonyára mások is ismerik, de az emlékezés okáért felelevenitem.

Elég az hozzá, hogy mikor említett tanító kartársam kiszállt a berni pályaudvaron, rögtön előtte termett egy elég tisztas külsejű ember s ajánlkozott, hogy 20 krajczárért beviszi a pakkját a városba. Az alku megtörténvén, megindultak a város felé; elől az ur, a ki fizet, hátul illő távolságban a hordár.

Mikor célhoz érnek, kifizeti a 20 krajczárt, emberünk eltávozik s az ur megreggelizve, átöltözik és siet jelentkezni az illető intézet igazgatójánál, hova ajánló levéllel volt ellátva.

Mekkora lón azonban zavara, mikor az intézet igazgatójában a hordárt ismeri fel, ki előbb alig 2 órával hozta a pakkot utána. Az igazgató észrevéve zavarát, mosolyogva mondta el, hogy csakugyan a dolog úgy történt, hozzátéve még azt is, hogy nálok ezen senki sem ütközik meg.

Nekem — ugymond — minden reggel egy sétát kell tennem orvosaim rendeletére s miért ne kötném ezt össze a hasznossal is? Egy könnyebb csomagot mindig elbírok s a mig sétálok nem töltöm az időt haszontalanul — kikeresem családom részére a reggelit.

Ime alkalmas formában előadva, mennyire megvilágítja e történetecske hazai felfogásunkat a munkáról, a külfölddel szemben.

Amerikában — igen jól tudjuk — a legközönségesebb munka sem szégyen. Olvashatja akárki, hogy előkelő amerikai hölgyek rendszeres nap foglalkozásuk közé sorozzák a ház előtti járda söprését, ez ott igen természetes. A mi hölgyeink-

nek talán a szemök égne ki szegényükben, ha valaki ilyen munkára kényszerítené.

Bizony, a mig társadalmunkban ez lesz az uralkodó felfogás, addig az iskola sem sokat tehet. De majd új eszmékkel telítve, egy jövőző nemzeték megváltoztatja majd e felfogást.

A történelem megtanít arra, hogy a mi nagyot, dicsőt az emberiség felmutathat, azt a munkásság szülte; a civilizáció és annak eredménye. Hogy az ember átka henyeség, nem pedig a munka. Egyeseknek úgy, mint nemzeteknek a henyeség, oktalan fényezés lett sirjuk megásója.

A rómaiakról tudjuk, hogy náluk a legfelsőbb polgári méltósággal összeegyeztethető volt az alsóbbrendű munka s hogy békében a hadvezérek saját kezükkel művelték a földet. S a mint megvagyon irva: „maga a föld is ujjongott örömeiben, midőn babérkoszorúzott szántóvető barázdálta.“ S csak akkor vált a munka szegényítővé a rómaiaknál, midőn az ipar minden ágazatához rabszolgákat kezdtek alkalmazni. Össze is omlott a birodalom nemsokára.

Hosszu 800 éven keresztül élvezte nálunk a politikai és egyéni szabadság kiváltságait egy rend: a nemesség.

Lenézni, semmibe se venni, uton-utfélen éreztetni a paraszttal fölényeiket — ez nemeseink nagy része előtt kuriózum volt. Igen találóan jellemzi Petőfi akkori állapotainkat, mikor azt mondja ismeretes satirájában: „A paraszt a dolog... Én magyar nemes vagyok.“

S bár elvben megszűnt a felfogás, jellemezni társadalmunkat, a valóságban még most is úgy van az!

Hát az nem jól van úgy! Mert tétlenség és semmittevés nem lehet tisztesség — még kevésbé kiváltság. Szép is lenne, ha valaki a mások munkája után táplálkozva, ruházkodva, magát minden vizontszolgálat alól mentesnek érezné.

Mindezeket be lehet, be is kell vinni az elemi iskolába.

És most befejezem hosszúra nyult cikkemet. Célom nem lehet egyéb, mint az újabb társadalmi elvek nyomán odahatni, miszerint meggyőzzem olvasóimat, mennyire szükséges ezen elvek nyomán újabb életerő kifejtése nemzeti létünkben. Mennyire szükséges munkásságra, a munka értékének megbecsülésére oktatni azon nemzeteket, melynek hivatása leendő hazánk jólétének előmozdítása.

Hogy célomat mennyire értem el, nem tudom, nekem elég jutalom, ha gyarló fejtegetéseimet érdeklő olvasók.

Karlsbádi levél.

Tekintetes szerkesztő ur!

Miután betegségem gyógyítása végett, négy évi kínos szenvedés után Karlsbádba kellett jönnöm, kegyes engedelmeivel batorodom leírni Karlsbád fekvését, gyógyvizeit, lakosságát és az itt megfordult szegények és gazdagok tartózkodását. Sziveskedjék lapjába kiadni, hátha még valaki hasznát veheti.

Karlsbád egy csodahely, hol a haldokló beteg új életet nyer, hol a szenvedő alig 3—4 hét eltelté után üde arczzal, délezeg magatartással tér vissza kedvesei körébe.

Karlsbád méltán nevezhető világvárosnak, a mennyiben itt a világ minden részéből vannak, kik betegségeikre gyógyulást keresnek. Jelenleg van itt vagy 33 ezer beteg és 10—12 ezer lukszus vendég, kinek nincs semmi baja, hanem a világ-hirre vergődő név végett keresi fel Karlsbádot, hogy itt milliói mellett minden élvezetben és fényezésben részt vegyen; köztük volt a perzsa sah is számos kíséretével, ki e héten ment el, díszlövészetet rendezve az ifjuság a tiszteletére, helyébe jön az indiai alkirály 200 kíséretével. Itt időzik jelenleg Jenő főherceg, br. Fehérváry honvédelmi miniszter, több angol, porosz, muszka,

japán, francia, török, persa s más idegen nemzetü urak.

Karlsbád fekvése festői szépség, körül övedzi 4 hegy gyönyörű cser, bükk és fenyvesekkel, egyik oldalról áttekintve a másikra, oly csodaszépen emelkednek ki a szebbnél-szebb épületek a fák közül s a város közepén ketté szeli a Teplavize, mely a csoda gyógyforrások nagy bőségben kiömlő forró vizeit magával viszi. Érdekes látványt nyújt ezen víznek medre, mely körülbelül 30 méter szélességben s mintegy három kilométer távolságra az alja aszfaltozva, az oldalai pedig 4 méter magasságban gyönyörűen faragott terméskövekkel van kirakva.

Karlsbád épületei egytől-egyig monumentális épületek, a mennyiben 3 emeletes háznál alacsonyabbat alig talál az ember. Lakossága cseh, német, de a háztulajdonosok és a vendéglősök a vendégeket elevenen nyuzzák meg, a kereskedésekbe azonban sok cikket olcsóbban vehet meg az ember, mint nálunk, kivéve a lukszus cikkeket, azok méreg drágák.

Karlsbád gyógyvize, különösen a Spudel-forrás 58 fokú forróságban szökik fel a földből, mintegy 4—5 méter magasságban s azt a legszebb cseh leányok rudak végére alkalmazott edényekbe szedik ki a betegeknek, mely fölül egy oly szerű épület van építve üveg fedéllel, mint a budapesti nyugati indóház; meggyógyulnak pl. itt gyomor, vese, máj, lép, hólyag és csuzban szenvedők.

Bámulatra ragadja az embert, ha szemlélet tárgyává teszi némely betegség lefolyását, p. o. most vezetnek egy sárga vézna alakot, kinek arczzából a végtelen szenvedés tükröződik ki; alig tölt el 18—20 napot, már a szenvedő, erőtlén ember minden kíséret és támasz nélkül sétál a kurplacson s 4 hét elteltével oly délezeg magatartással, mint egy katona.

Vannak Karlsbádba olyanok, a kik aranyba és gyémántba fürödnek s némely lukszus cikkért ezereket dobuak ki; de jönnek ide szegények is messze utról, gyalog s ezen méreg drága helyen az irgalmas szívű emberek adományából tartják fenn magokat.

Hogy az olvasónak fogalma legyen egyes üzleteknek forgalmáról, ide jegyzem p. o. a „Pupp“ vendéglőjét, melynek collossalis épületében a reggeli ivó órát leszámítva, soha sem talál az ember 2—3 ezer vendégnél kevesebbet; kiadott bérleti szobával, a fogyasztási cikkekkel egyetemben napi 40—50 ezer korona, vagy p. o. „Goblener Schild“, melybe mind csak fejedelmi vendég foglal helyet, no meg nagy pénzes mágnások, annak is roppant épületei vannak s oly horribilis jövedelemmel rendelkezik, hogy a kis szerb király civilistáján nem hazudok — ha azt mondom — tultesz.

Érdekes nézni reggel, midőn az ivó kura megkezdődik, miként hullámszik az ezerekre menő nép, oldalán szíjjal odakötött ivó pohárral. A szegény cseh flotások pl. reggeli 6 órától 8 óráig fujják a nyakatekert valezereket és polkákat, s mikor néha a karmester ideges görcsöt akar bo-csajtani a csehekre, huznak egy magyar csárdást.

Nagyszerű gyerekek ezek a cseh-németek az bizonyos. Hámba fogja a kutyát s úgy huzatja vele a terhes kottáit, s mig Magyarországon csak a juhász terhe hordozásáért tartják a csacsit, addig a német-csehek komfortábliba fogják s drága pénzért kocsikáztatják a különczködő mágnás nőket.

Igaz, hogy a midőn az ember elhagyja Karlsbádot, roppant sajnálja pénzét, de örömtelven ad halát az Istennek, hogy szenvedéseitől megszabadulva röpi haza a vasparipa kedvesei közé.

Karlsbád, 1902. július 12.

Török Iózsóf.

Hitelügy.

Udvarhelyvármegyei gazdasági egyesülettől.
Szám 301—902.

Nagyméltóságú m. kir. Kormány!

Gazdasági egyesületünk feladatát képezvén mindazon eszközök felkutatása, melyek által a nemzet nagy többségét képező kisbirtokos osztálynak a létét való küzdelme megkönnyítették, figyelemmel kísérjük és erőnkhez képest támogatjuk mindama mozgalmakat, a melyek ez irányban bármely tényező által megindíttatnak.

Ez eszközök egyik legfontosabbika az olcsó hitel, melyben népünk eddig sajnos nem részesülhetett, mert vidéki pénzintézeteink — melyekhez a kisbirtokos fordulhat — a nemzetiségi egy részének kivételével nyereszkesedésekre alapított részvénytársaságok lévén, oly magas kamatláb mellett nyújtják kölcsöneiket, a mely kamatláb mellett a nyújtott kölcsön a legtöbbször az adós anyagi romlásának a magva: miért is a legmelegebb érdeklődéssel kísértük az országos Magyar Földhitelintézetnek megyénkben való működését és csak áldani tudjuk, s tudja népünk is ezen intézet magasabb czelokért lelkesedő vezérfőit, a kik atyáskodó gondnal, az anyagi haszon kizárásával végzik népünk között mentő akciójukat, 5 százalékos törlesztéses kölcsönt juttatva azon kisbirtokosnak, a ki eddig kölcsönei után 9—10 százalékot fizetett a takarékpénztáraknak, a nélkül, hogy e horribilis kamatláb mellett, bár meddig fizette is a kamatokat, tőke tartozása legkevésbé is csökkent volna.

Ha most e hitelintézetnek a nagyméltóságú m. kir. kormányhoz benyújtott emlékiratából arról győződünk meg, hogy áldásos működését jövőre az ország egész területére kívánja kiterjeszteni, a legnagyobb öröm érzete ébred szivünkben, mert megoldva látjuk ez által a nemzetfenntartó kis existenciák hitelügyének kérdését.

Csak természetesnek találjuk, hogy a Földhitelintézet ez országos érdekű működéséhez kikéri a magas kormány támogatását is, mert hiszen ily nagyszabású akció oly áldozatokat követel, a melyeket egy még oly hatalmas vállalat sem hozhat meg. Különösen méltánylandónak találjuk a memorandumban felhozott kedvezményeket, a melyeket a kölcsönt kereső kisbirtokosok részére kérelmez az intézet, a melyek révén veszt ugyan az állam évi bevételeiből, de bizonyára sokszorosan többet nyer közvetve az által, hogy a kisbirtokos megszabadulva magas kamatu kölcsöneitől, képebb lesz az állammal szemben való tartozásainak hordozására.

Ezen és az emlékiratban bővebben kifejtett okoknál fogva egyesületünk választmánya is felémeli kérését a Nagyméltóságú m. kir. Kormányhoz, esedezve, hogy a Földhitelintézet által benyújtott emlékiratban foglaltak értelmében kegyeskedjék a kisbirtokos jelzálog hitelének kielégítését megkönnyíteni és egyszersmind megfelelő kormány-intézkedés útján lehetővé tenni, hogy a Magyar Földhitelintézet által nyújtandó olcsó hitelhez hazánk kiscgazdái könnyen hozzá férhessenek.

Mely kérésünk után maradtunk a Nagyméltóságú m. kir. Kormányának
Székely-Udvarhely, 1902. évi július hó 8-án.
legalázatosabb szolgálai:

Hlatky Miklós m. p.
gazd. egyesületi titkár.

Hollaki m. p.
gazd. egyesületi elnök.

Különfélék.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy az illető postahivataloknál az előfizetés megújítása iránt lehetőleg gyorsan sziveskedjenek intézkedni, nehogy a lap szétküldése fönnakadást szenvedjen.

— **József főherceg látogatása.** József királyi herceg, lovassági tábornok, a honvédség főparancsnoka a m. kir. VI. honvéd kerület csapatait megsejmelendő folyó hó 24-én éjjel 2 óra 8 perczkor Segesvárra érkezik. A főherceg kísérete intézkedett, hogy minden ünnepélyes fogadás és tisztelgések a főhercegtől távol maradjanak, mivel kizárólag katonaságának megsejmelésére jön. Ezért az éj hátralevő részét az állomáson szalonkocsijában fogja tölteni, 24. és 25-én a Czikmán-

tori ut mentén a csapatok fölött szemlét tart és 25-én 5 óra 49 perczkor haza utazik. Ez alkalomra a kolozsvári honvédszenekar is oda érkezik s egészen augusztus 5-éig gyönyörködteti a segesvári közönséget.

— **Vendégeink.** Lépten-nyomon egy-egy rokont, jóbarátot, avagy kedves ismerőst pillantunk meg székely anyavárosunk falai között. Egyrésze a kies fekvésű Homoród-, Korond-, vagy Szejke-füldőre; Hargita, Lobogó, Dobogó és Király üdülő helyekre; másrésze pedig pompás levegővel bíró, tiszta székely városunkban keres és talál szórakozást, üdülést s igen gyakran gyógyulást. A közeli Szejke- és Solymossy-féle Sós-füldők gyakran sipoló társas-kocsijai s az azokon kiránduló nagyszámu vendégek teszik zajossá napközben városunkat. Este pedig a sétáló közönség egész rajokban vonul végig a Kossuth-utczai széles aszfaltjárdaikon. A szélrózsa minden irányából vannak vendégek vármegyénk kiváló füldőin. Sokan keresik fel a Gergely-féle szintén hatásos gyógyvizü Sós-füldőt is. Városunkban időznek többek között: Stratzinger Emil kir. tanácsos, pénzügyigazgató és családja Tordáról, Balássy Dénes fővárosi tanár (Bethlenfalván), Kiss Dániel fővárosi vasuti távirtdaellenőr és családja, Gálffy György fényképész és neje Abrudbányáról, Baló Anna színművész Debreczenből, Vass Miklós dr főreáliskolai tanár, valamint a szünidőző egyetem ifjúság tekintélyes száma és még igen sokan, akiknek neveit felsorolni hosszadalmas volna. A vendéglők is népesek, különösen esténként, a Sándor István bérletében levő, jó magyar konyhájáról híres Koronkay-kert, honnan csak egy jóra való cigány-zenekar hiányzik, hogy a vendégek mulatsága teljes legyen. Különben a szalma-özegeknek igen kedvelt helye s a legelőkelőbb vendégek — köztük fő- és alispánunk — élvezik fáradságos munkájuk után a kellemes, árnyas kert pompás levegőjét. — A Budapest szálló sem néptelen. Az átutazó füldő- és helyi vendégek gyakran felkeresik. E hó 12-és 13-án este pedig élvezetes előadásokkal gyönyörködtette a „The American Biograph company”; igen sikerült mozgatóképeket mutatván be a zsufolásig telve volt étterem közönségének. A modern technika igazán szép vívmánya s a szebbnél-szebb ismeretlen vidékek élethű szemlése, sok élvezetet nyújtott. Még két előadást fognak tartani s ez alkalommal a madridi bika-riadalt hozzák színre, a melynek megtekintését e helyen is ajánljuk az érdeklődő közönségnek.

— **Benedek Imre,** a homoródi járás főszolgabírója — tekintettel megrongált egészségi állapotára — hatheti szabadságot kért és kapott e hó 21-iktől kezdődőleg. A főszolgabírói teendői végzésével és a hivatal vezetésével Szabady Tivadar, az udvarhelyi járás egyik szorgalmas és törekvő szolgabírája bízott meg.

— **Kinevezés és áthelyezés.** A m. kir. posta-és távirtda-igazgatóság Papp Kálmán és Medgyes Rezső helybeli posta- és távirtda-tiszteket, előbbi Tordára, utóbbi pedig Szász-Régenbe helyezte át. Helyökbe Tordai György kolozsvári posta-és távirtda-tisztet (cs. és kir. tart. hadnagy) és Schupiter N. budapesti vizsgázott posta-és távirtda-gyakornokot nevezte ki.

— **Ehenné Keményfy Katinka** okl. állami tanítónőt a vallás- és közoktatásügyi miniszter Badallóból (Bereg vármegye) vármegyénkbe, a muzsnai állami elemi iskolához helyezte át. Szívesen üdvözljük a kiváló székely irónőt vármegyénk tanítói karában, hol bizonyára szintén örömmel fogadják derek kartársai.

— **Vármegyénk központi inségügyi bizottsága** e hó 15-én kishalmgyi Hollaky Arthur főispán elnöklete alatt ülést tartott. Főispánunk az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv vezetésével Zillmann Jánost bizta meg s a jelenvolt főszolgabírák felsorolták azon községeket, melyekben a jégverés elemi károkat okozott és a hol az inségesek előre láthatólag őszi vetőmag segélyre lesznek utalva. Az udvarhelyi járás területén nagyobb mérvű jégverések: Zetelaka, Bethlenfalva, Fenyed, Küküllő-Keményfalva, Ülke, Szent-Tamás, Fancsal, Oroszhegy, Szentkirály, Patakfalva és részben Felső-Boldogasszonyfalva s Bögöz községekben; a homoródi járásban: Derzs, Miklósfalva, Szent-László, Petek, Kányád, Muzsna, Gyepes, Remete és Felső-Rákos községekben voltak, míg a kereszturi járásban nagyobb mérvű jégverés nem fordult elő. A bizottság elhatározta, hogy ingyenes őszi vetőmagot kérelmez a földmivelésügyi minisztertől s a kérés megszerkesztésére és fölter-

jesztésére főispán elnököt kérték meg. Dobó, Vágás, Sükö, Siklód, Küsmöd, Medesér és Kéno községekben az idei fagy a gyümölcsstermést teljesen tönkretette s tekintettel arra, hogy ezen községek lakosságainak jövedelmi forrását főképp a gyümölcsstermés képezi, másfelől pedig a vármegye területén nagyobb árvíz-károk is fordultak elő, melyektől igen kevés község volt megkímélve és ennél fogva a terményekben s főleg a takarmányokban előidézett károsodás szinten inséget fog okozni, a bizottság ennek némi enyhítésére a belügyminiszterhez feliratot intéz és az 1903. év első hónapjaira járásonként 5—5000 korona inségélyt kérelmez a vicinális utakon teljesítendő inségmunkákra. Ezen felirat szerkesztésére és felterjesztésére is főispán, elnököt kérték fel. Derzs község kérését az abban foglalt méltányos indokok alapján, pártoló ajánlattal terjesztik a földmivelésügyi miniszterhez s kéri fogják 527 K tenyészbika árának elengedését. A munkaképtelen és közsegélyre szorult nagyobb számu inségesek járásonként való összeírását elhatározták s ennek megtörténte után megfelelő segélyért folyamodnak a belügyminiszterhez. Az ember igazán csak hasonló gyülemek alkalmával tudja meg, hogy mily általános nyomor és nélkülözés közt tengődik népünk s valóban irgalmasságot cselekszik az illetékes felsőbb hatóság, midőn segítő kezet ohajt nyújtani s letörli könyeit az igazi szegényeknek. Bizonyára hála és elismeres fogja kíséreni áldásos működését.

— **Balneologusok vármegyénkben.** Az országos közegészségügyi egyesület kiküldöttei e hó 16-án Homoród- és 17-én Korond-füldőt meglátogatták. Megvizsgálták a füldők egész kezelését, gyógyvizeit, füldőit és azután értekezletet tartottak, melyen a további teendőkre nézve történetek megállapodások. Az értekezleten résztvettek: Rigler dr, Genezisch dr, Sárkány dr tanárok és Fülöp dr orvos, mint az egyesület kiküldöttei; a füldőigazgatóságának képviselőiben pedig: Damokos dr alispán, Demeter dr főszolgabíró, füldőbiztos, nagysolymosi Konez Armin füldőbérő, továbbá Lengyel József dr vármegyei tisztifőorvos és Imreh Domokos dr közkórházi igazgató főorvos.

— **Mükedveői színelőadás a Szejke-füldőn.** Az Orbán Balázs Szejke-füldője tekintélyes számu vendégeket vonzott körébe s ott időzik Baló Anna színművész is, ki a debreczeni szintársulat tagja. A füldő vendégeiből mükedvelő társaság alakult, a mely e hó 27-én színelőadással egybekötött táncvizigalmat rendez. Ez alkalommal „Csodabogar” czímmel egy két felvonásos vígjáték kerül színre, még pedig helyi szerzőtől, ami minden esetre nagyban fokozza az érdeklődést. A meghívók a het elején küldetnek szét.

— **Pisztrangtenyésztés.** Landgraf János műszaki tanácsos, orsz. halászati felügyelő e hó 21-én városunkba érkezik a pisztrangtenyésztésnek vármegyénkben való meghonosítása érdekében. Damokos dr alispánunkkal beutazzák az erre alkalmas helyeket. Mint értesülünk — első sorban Homoród-füldőn, majd a Sikaszó völgyében és a Bucsinban fognak pisztrangot tenyészteni.

— **Megbízás.** A földmivelésügyi miniszter Bójthe Béla felsősófalvi igazgató-tanítót és Bedő József homoródvárosfalvi földbirtokost a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

— **Felülvizsgált utvonal.** Az oklánd—vargyasi inségélylyel épített törvényhatósági utvonal felülvizsgálata e hó 17-én volt. Dicsőffy Béla kereskedelemügyi miniszteri kiküldött főmérnök, valamint Damokos Andor dr alispán, Diószeghy Samuel kir. főmérnök és Hoffmann Sándor építészvezető kir. mérnök bejárták az egész utvonalat, melyet a mult évben utalványozott 30000 korona inségélyből építettett vármegyénk közönsége.

— **Az őszi gyakorlatok.** Helybeli 3-ik zászlóaljunk e hó 23-án délután Beszterczére utazik az ezredgyakorlatok megtartására, melyek e hó 24-től augusztus 23-ig tartanak. A dandárgyakorlat augusztus 25-től 30-ig Nagy-Enyed és Szász-Sebes között lesz. A hadosztály gyakorlat szeptember 1-től 10-ig Szászváros környékén és a hadtest zárógyakorlatai szeptember 11-től 13-ig Szászváros és Szerdahely között történik meg. A tartalékosok két csoportban fognak be-

pedig az első csoport augusztus 19-én a második csoport pedig aug. 29-én 16 óráig tart. A behívó jegyeket már kiküldték.

Anna-bál. A beállott fürdő-évad sem maradt az eddigieknek. Szép és nagyszámú kereste fel Homoród-fürdőt a folyó év az ország minden részéből vannak vendégek. A 26-án tartják meg a régi jóhírű bált, melynek sikere érdekében az állandóan Demeter Lőrincz dr főszolgabíró, fürdőlegmesszébb terjedhető előkészületeket megkezdette.

Az Erdélyi Kárpát-Egyesület évi rendezését ma (vasárnap) Sepsiszentgyörgyön, háza dísztermében tartja meg igen érdekes sorozattal. A közgyűlésre vármegyénk mint értesülünk — elutaztak Damokos dr alispánunk és Daniel Gábor dr, képviselői alelnök is. Közgyűlés után Sugás-fürdőre tartunk a Nagykőhavasra társas kirándulásra.

Clevelandi Kossuth szobor. A Cleveland (Amerika) élő magyarok a halhatatlan emlékükhöz Lajosnak szobrot akarnak emelni, melynek alapzata a magyarországi vármegyék földjén állani. Evégből Toth András debreczeni építész, aki a szobor tervezője kérelmet intézett az alispánhoz, hogy a megye földjéből paroknyit küldjön neki továbbítás végett.

Uj állategyészeti felügyelő Biró Károly úttal a kolozsvári megüresedett állategyészeti felügyelői teendői végzésével Jakab László orvos bizatott meg.

A vármegyei jegyzői egyület e hó 29-én 9 órakor a vármegyei háza dísztermében rendezett közgyűlést tart, melynek meghívója közelről szétküldetik.

Telefon-hálózatunk hova-tovább mind szélesebb körre terjed. Közlebről a székelyudvarhelyi kerületi betegsegélyző pénztár is bevezetette központi irodájába, mint székelykeresztúri pénztára részére, mely utóbbi Jáeger Fr. Jógyógyásztárába van. Városunkban eddig 12 székelyudvarhelyi betegsegélyző pénztár van bevezetve. Szám- és névszerint: 1. Állami hivatal, 2. Főszolgabíró, 3. Állami hivatal, 4. Szöllősi Sámuel, 5. Szabó Bert, illetve Gramling László kir. közjegyző, 6. Vármegyei takarékpénztár, 7. Válszentgyörgyi takarékpénztár, 8. Székelyegyleti takarékpénztár, 9. Királyi ügyészség, 10. Posta- és távbeszélő hivatal Homoród-fürdő, 11. Városi tanács, 12. Kerületi betegsegélyző pénztár. Továbbá Székelykeresztúron: 1. Járásíró főszolgabíró, 2. Székelykeresztúri kereskedés, 3. Székely-Keresztúr város nagyközség, 4. Fiedler János lenkikészítő gyára, 5. Udvarhelyi kerületi betegsegélyző pénztár fiókja, 6. Kerületi betegsegélyző pénztár fiókja. Homoród-Oklándon: 1. Gyarmathy Ferencz ügyvéd, 2. Főszolgabíró és 3. Homoród-Szent-Pálon: Gyarmathy Rezső dr földbirtokos. A helyközi távbeszélő hálózatba (budapest—bukaresti vonal) való bekapcsolás jövő év tavaszán lesz s ezzel vármegyénk részére is megnyílik a világvárosokkal élőszóval leendő értekezhetős üdvös és hasznos alkalmak. Ugyancsak a jövő tavaszán fog kiépülni az udvarhely—parajdi és oklánd—vargyas—olaszteleki vonal is.

A székely kongresszus előtt vármegyénk megtekintésére folyó évi augusztus 22—27. napjaira tervezett társas tanulmányi kirándulás rendező bizottságának s az ez által összeállított helyi bizottságoknak névsorát — tájékoztatás céljából — az alábbiakban közöljük. A nagybizottság elnöke: Hollaky Arthur főispán. Tagjai: Barabás Endre Sz.-Keresztúr, Balácsi Sándor Ábrahámfalva, Becsek Aladár Sz.-Udvarhely, Benedek Imre Hom.-Oklánd, Benedek Kálmán Parajd, Betegh Pál Sz.-Udvarhely, Borbély Sámuel Sz.-Keresztúr, dr Damokos Andor Sz.-Udvarhely, Daniel Lajos Vargyas, Daniel Károly Szentegyházasi-Oláhfalva, Daró Lajos Lövéte, Deák Miklós Szent-Mihály, dr Demeter Lőrincz, Diemár Károly, Diószeghy Samu, Fás Gyula és Gál János Sz.-Udvarhely, Gáspár Gyula Korond, Gálffy Kálmán Sz.-Keresztúr, Gálffy István Fenyéd, Gombos Sámuel és Gyárfás Endre Sz.-Keresztúr, Hlatky Miklós Sz.-Udvarhely, Jaeger József, Jakabházi Samu, Jakabházi Gábor és dr Jankovich Pál Sz.-Keresztúr, Jeddy Tamás Rugonfalva, Jung-Cseke Lajos, dr Kassay Albert, Kassay Ákos és Konec Aurél Sz.-Udvarhely, Kovács Mihály, dr Kovács Gábor és Klör Vilmos Parajd, gróf Lázár Ádám Sz.-Udvarhely, Lántzky Sándor és Lántzky József Szentkeresztbánya, dr Lengyel Árpád Sz.-Keresztúr, dr Lukács István Sz.-Udvarhely, Máthé Pál Bikafalva, dr Mezei Ödön Sz.-Udvarhely, Menyhárt András Kecset, dr Nagy Samu Sz.-Udvarhely, Pap Albert Szentegyházasi-Oláhfalva, Pálffy Dénes Tarcasfalva, Persián János Sz.-Udvarhely, Phlepsz József Parajd, Ráduly Sándor Lövéte, Rösler Károly és Sándor Mózes Sz.-Udvarhely, Sándor Albert Nagy Solymos, dr Simó Balázs, Soó Gáspár, dr Soó Rezső, dr Solymossy Lajos, Solyóssy Endre, Szabó Gábor, Szabó István Szakáts, Zoltán, Szombatfalvi Lajos, Szöllősi Samu és dr Török Albert Sz.-Udvarhely, Ugron János Bögöz, Ugron Zoltán Fiafalva, dr Valentsik Ferencz Sz.-Udvarhely. Fentti rendező bizottság által alakított helyi rendező bizottságok tagjai: I. Keresztúri járási rendező bizottság: Elnök: Gálffy Kálmán főszolgabíró. Tagok: Barabás Endre, Borbély Sámuel, Gyárfás Endre, Jakabházi Samu, Jakabházi Gábor, dr Jankovich Pál, Jeddy Tamás, Sándor Albert, Ugron Zoltán, Jaeger József. II. Udvarhely járási rendező bizottság: Elnök: dr Demeter Lőrincz főszolgabíró. Tagok: Balácsi Sándor, Benedek Kálmán, Gáspár Gyula korondi fürdőtulajdonos, Gálffy István, Kassay Ákos, Kovács Mihály, dr Kovács Gábor, Klör Vilmos, Máthé Pál, Phlepsz József, Szabó Gábor, Szabó István és Ugron János. III. Udvarhelyvárosi rendező bizottság: Elnök: Szakáts Zoltán polgármester. Tagok: Dr Kassay Albert, Konec Aurél, dr Lukács István, dr Nagy Samu, Rösler Károly, dr Simó Balázs, dr Soó Rezső, Solymossy Endre, Szombatfalvi Lajos, Szöllősi Samu és dr Valentsik Ferencz. IV. Homoród-fürdő és Oláhfalva vidéki rendező bizottság: Elnök: Dr Demeter Lőrincz főszolgabíró. Tagok: Benedek Imre, Daniel Károly, Daró Lajos, Lántzky Sándor, Lántzky József, Pap Albert, Ráduly Sándor.

A helybeli Székely Dalegyület e hó 6-iki táncmulatságán felülizettek: Grünspán József 2 K 60 f, Gábor Márton 2 K, Kalieza Gizella, Fodor Boldizsár, Haáb Márton, Heitz Adolf, Veigel Ferencz, Szabó György és Nuszbaum Ignác 1—1 K, Csiki Lajos 60 f, Imrich Vilmos és Biró Dénes 40—40 fillert. Fogadják a Dalegyület köszönetét.

A vetések, takarmányok és gabona nemük állapota megyénkben e hó folytán meglehetősen kedvezően alakult az átlag jó időjárás következtében. Az őszi szarvasok sokat kihevertek, árpa, zab, kukorica jól fejlődik, a szénát sok helyütt lekaszálták és még kaszálják, krumpli jó, káposzta, hagyma, vetemények elé vették magukat jól. A napszám bér, étellel 30 és 80 kr között váltakozott naponként. Sok pálinka fogy! A székelykeresztúri országos baromvásáron a helyi ökrök, kivált a félig hizott, igen jól kelt el párja 250—350 frttal. Igen keresték és fel is szedték a szedők a félhizott nagy ökröket. Ló, tehén, borjú már nem örvendett oly nagy keresettségnek, az árak sem voltak magasak. A mint értesülünk, úgy a csik-szeredai, mint a megyesi baromvásárokon közlebről igen keresték és jó áron is vásárolták a hizott vagy a mint nálunk lenni szokott, a félig hizott nagy ökröket.

Szomoru jelenségek. A kézdívásárhelyi „Székelyföld”-ből következő elszomorító hírt olvassuk: „Megrendítő katasztrófa hire terjedt szájról szájra a hét elején városunkban, mely kezdetben hihetetlennek tűnt fel, de később szomoru valóságnak bizonyult. Szabó Gyula köztisztviselő álló m. kir. adóhivatali pénztárosunk 14 éves fia: Tivadar, ki a székelyudvarhelyi ev. ref. főgimnázium III. osztályu tanulója volt, f. évi június hó 19-én Közép-Ajtán az erdőben föbe lőtte magát. Szülői a múlt hó 26—27-dikére várták haza Tivadar fiukat, a mint ő ezt már előre jelezte levelben. Azonban az aggódó szülők, kik kérdezősködtek ugyan Székely-Udvarhelyt fiuk után, de sehonnán megnyugtató választ nem kaptak, f. hó 6-án, tehát a szerencsétlen eset után 17 napra azon megrendítő hírt vették Közép-Ajtáról, hogy fiukat átlőtt fejjel egy községi ember az erdőben halva találta. A lesújtott apa azonnal K.-Ajtára utazott, hogy megtudja szerencsétlen fia tettének okát és körülményeit. Mint értesültünk, az eset következőképp történt: Szabó Tivadar egyik rossz hírű, rakoncátlan viselkedésű tanulóvársá-

val: Budai Zoltánnal, kinek szülői K.-Ajtán laknak, Székely-Udvarhelyről a múlt hó 18-án elutazott, hogy szülői körébe hazatérjen. Azonban egy tantárgyból megbukott s pajtása tanácsára nem haza, hanem Közép-Ajtára ment. Utközben megbeszélte a két fiu, hogy agyonlövök magukat, mindketten az erdőben, nem mutatják magukat szülőik előtt. E közös megállapodás szerint csakugyan a községi erdő mélyébe hatoltak mindketten és Szabó Tivadar egy magával hozott revolverrel föbe is lőtte magát, míg társa, bizonyára elrémülve öngyilkos pajtása kinlódásán és vergődésén, hazatért szülői házába, de egy szóval sem tett említést Szabó Tivadar esetéről. Sőt midőn kérdezősködött fia után az aggódó apa, Szabó Gyula, Budai Zoltán azzal felelt, hogy Tivadar Apácán maradt és mindaddig titkolta tanulóvársának az öngyilkosságát, míg holttestét az erdőben meg nem találták. Ekkor részletesen előadta az esetet, minek alapján megindította a helyi kir. ügyészség n hivatalos vizsgálatot és elrendelte a hulla boncolását, Budai Zoltánt pedig letartóztatta. Minthogy a lövés a kisagyra van irányítva, felmerült azon gyanu, vajjon nem Budai Zoltán ölte-e meg Szabó Tivadart? mert K.-Ajtán erősen tartja magát, hogy kisebb korában testvérét is ölte agyon. A sepsiszentgyörgyi székely Mikó kollegiumból távozni volt kénytelen, sőt javító intézetben is volt már Budai Zoltán. Ily előéletű és rovott multtal lett a székelyudvarhelyi ev. ref. főgimnázium növendékévé, nem is csodálkozhatunk azon, hogy a szelid természetű, jó nevelésű, a szóra mindig szívesen hajló szegény Tivadart sikerült megtévesztenie és ily megrendítő sorsra juttatni. A bánatos, levert szülők kétségbeesítő fájdalommal fokozódik különösen azon körülmény által, hogy fiukat a székelyudvarhelyi kollegiumban egész biztonságban hitték, róla a tanév egész tartama alatt panaszos híreket nem vettek és hazatéréséről teljesen meg voltak nyugtatva ép fiuk leveléből. A szerencsétlen Szabó Tivadar temetése f. hó 8-án K.-Ajtán a kesergő, bánatos szülők jelenlétében, nagy részvét mellett történt meg az ev. ref. egyház szertartása szerint. Fájdalmukban őszintén veszünk részt, de nem némithatjuk el ajkunkon a szót: kétségbeesítő idők miatt, melyeknek ily mérges kinövéseik vannak. Hova jutunk, ha már ily zsenge korban nem kell az élet!”

A bibarczfalvi „Borhegyi” savanyúvizet az ottani közbirtokosság folyó évi aug. 17-én d. u. 1 órakor Bibarczfalva község házában haszonbérbe adja.

Csarnok.

Mi a spiritizmus?

Kedves hölgyeim és uraim!

Önök valószínűleg hallottak már beszélni valamit a spiritizmusról, de hogy annak törvényeit s magát a spiritizmust ismerik-e? nem tudom.

Azok kedvéért, akik ezt még nem ismernék, de érdekességénél fogva óhajtanának felőle bővebb tudomással is birni, ajánlom e közleményem át-olvasását, melyet a spiritizmus terén több évi olvasgatás, tanulmányozás és gyakorlati kísérletezés következtében nyert tapasztalás után írok le.

Előre is biztosítom a kedves olvasót afelől, hogy ezen fejtegetésem — hála Istennek érette — nem valami meghibbant ész képzelgős szüleménye.

A spiritizmus nem akar valami új vallásfelekezetté lenni, nem akar vallássá alakulni és nem akar más vallások romjain vallássá fejlődni; ez egy magasztos tan, Isteni kegyadomány az erkölcsi romlásba oly rohamosan sülyedő mai emberiség benső öntudatának megmentésére; a spiritizmus az ezen föld kerekén létező s az Isten lételet, az emberi lélek és szellem halál utáni fennmaradását s tulvilági életét tanító őszes vallások segélyére siető tan.

Földünk kerekégén, annak minden államában s a társadalmi élet és tudomány legmagasabb osztályaitól az alsókig, minden népek és nemzetek közül már több millióra menő hívő tagot, kutatót s érdeklődőt számít a spiritizmus.

Ezen állításom némi igazolására álljon itt a Turóc-Szent-Mártonban megjelenő „Felvidéki Híradó” 1901. évi december 15-iki számának egy közleménye, melyet hazai napilapjaink nagy része is átvett s minden megjegyzés nélkül annak idején közölt:

„Berlínből jelentik, hogy a potsdami udvari körökben a spiritizmus legújabbán nagyon hódít. — Spiritista összejöveteleket tartanak nap-nap után. Előkelő állású hivatalnokok és katonatisztek vesznek részt a spiritista üléseken, melyeken természetesen médiumok is szerepelnek.”

Megvallom, hogy pár évvel ezelőtt én, e sorok írója, sem hittem a spiritizmus állításait, nem hittem hogy a lelkekkel, szellemekkel érintkezni lehessen, ha tán léteznének is azok; azt is megvallom, hogy korunk anyagiassági vágyai, törekvései engem is magukkal ragadtak s erősen kétségbe vontam még azt is, hogy a földi testi halál után lelkünk fennmaradása és még tulvilági öntudatos életet nyerne és hogy egyáltalán volna is tulvilági élet és lélek, vagy szellem.

A természet folytonos változatait tartottam én is örökfenntartónak s magamra erőszakoltam az anyagiasság bölelet azon tanát, hogy földi létem végeztével, a halál beálltával létezem teljesen véget ér.

Csalódtam! Édes örömmel vallom be, hogy csalódtam. Kitartással folytatott olvasásaim, tanulmányaim, kísérletezésem magasztos eredményei kedvesen győztek meg, hogy van az embernek lelke és szelleme s van a halál után tulvilági szellemi élet és hogy a természet nem önmagát tartja fenn, hanem fölötté van egy hatalmasabb, egy mindenható Ur, aki bölcsen s végtelen nagy hatalmával kormányozza az általa teremtett összmindenséget és hogy lelkem születésemkor lett földi anyagi testem által lekötve azért, hogy a földi életben fölkéletemedjem — ha akarok — istenes élet folytatása által; de halálom beálltával lelkem és szellemem felszabadulván durva anyagi kötelékétől, új életet nyer, boldogot, vagy boldogtalant, a milyent földi életemben szereztem magamnak.

Csalódásom után ezen meggyőződésem már a földi életemben nyugodtabbá, boldogabbá tett. Tagadhatatlanul rohamosan sülyed a mai kor mindkét nemű gyermeke, ifja és véne egyaránt, a vallástalanság, az anyagiasság, anyagimádás, erkölcsi elzüllöttség, sőt még az Istentagadás kárhozatos, büzhödött mocsarába; a pénz, a vagyon, a meggazdagodási vágy tett és tesz rabszolgájává ma már csaknem mindenkit.

Ott áll az emberiség, a hol hajdan állott még egyszer: az arany borjút imádja. Nincs magasztos, nincs szent, nincs erkölcs, nincs igazság, elv, meggyőződés, nincs vallás, nincs semmi, a mit pénzért el ne adnának, kevés kivétellel az anyag imádói.

Kedves olvasó! Olvasd el csak e lapok: a „Székely-Udvarhely” ez évi 3-ik számának „A beteg társadalom” című cikkét és látni fogod azon őszinte feljajdulásból is fennebbi állításain igazságát.

Hova vezeti az emberiséget, a társadalom tagjait az ilyen célját tévesztett élet, ha megakadályozás nélkül folya ez így tovább!

De az Isten végtelen jósága és szeretete épen ezen rohamos sülyedés meggátlása végett mozgósította — egy magas szellem nyilatkozata szerint — az Ő szellemeregeit, hogy általuk a teremtés törvényeinek határain belül érintkezésbe lépjenek az emberiséggel s érintetlen hagyván az ember szabad akaratát, oktassák, figyelmeztessék, vezessék őket még a földi életben s megmentésék

lelküket egy ismételt bukástól, a tulvilági szellemi élet boldogságára.

Ezen tanok és a szellemekkel való érintkezhetőség, közlekedhetőség módozatai és törvényei a spliritizmusban vannak letéve.

Spiritista.

(Folyt köv.)

Közgazdaság.

Jégverés elleni biztosítás. Hogy hány-szor teszi tönkre a gazda legszebb reményéseit egy-egy hirtelen lezúduló jégeső, azt sajnos, mindnyájan tapasztalatból tudhatjuk. E csapás ellen biztosítással igyekezünk védekezni, mivel ez az egyedüli mód arra nézve, hogy kárunk, ha mindjárt teljesen nem is, de legalább nagyrészt megtérüljön. Baj azonban, ha gazdáink igen nagy része sem a biztosítás megkötése, sem a kár felbecsülése körül nem bír kellő jártassággal, minél fogva a biztosításhoz szükséges ívek betöltését az ügynök tetszésére bizza, a ki — ha nem eléggé lelkiismeretes — már itt kárt tehet a gazdának; ha pedig bekövetkezik a jégverés, maga a gazda nem értvén a valódi kár felbecsüléséhez, megint ki van szolgáltatva a becsüskönyv kénye-kedvének és esetleg sokkal kevesebb összeget kap a biztosító társaságtól, mint a mennyi őt jogosan, igazság szerint megilletné. De megtörténhetik az is, hogy a gazda nagyobb követeléssel áll elő, mint a valódi kár, a miből aztán sok kellemetlenség sőt költséges pör is támadhat, a hol megint csak a gazda húzza a rövidebbet. S mindez másképpen lehetett volna, ha a gazda maga is érteti volna a biztosítás helyes megkötéséhez és a kár felbecsüléséhez. Ezekre nézve pedig kimerítő, könnyen megérthető és számos példával is megvilágosított utbaigazítást ad „A jégverés által okozott károk biztosítása és becsülése” című könyv, Várady Lajostól, a mely Budapesten a „Franklin-Társulat”-nál jelent meg s kemény kötésben 3 koronáért kapható a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában.

Méhészek kurzusa. A gödöllői állami méhészeti mintagazdaságban július hóban 20 méhészkedő tanító, a jövő hónapban 20 méhészkedő lelkész fog felvételt. A felvétel iránti kérelmeket a miniszterhez czimezve Kovács Antal méhészeti felügyelőhöz kell intézni. A tanfolyamra felvettek ingyen ellátás, lakás és étellemezésben részesülnek.

A cséplőtulajdonosok igazolványa. A kereskedelmi miniszter egy konkrét esetről kifolyólag kimondotta, hogy a mezei gazdasággal bíró cséplőgéptulajdonosok csak abban az esetben vannak iparigazolvány váltására kötelezve, ha tulnyomóan keresetszerűleg foglalkoznak csépléssel.

Hivatalos rész.

Udvarhelyvármegye központi választmányától. Sz. 66—902. közp. vál. Hirdetmény. Közhírré tétetik, hogy Udvarhelyvármegye központi választmánya által f. év július hó 5-én tartott ülésében, a képviselő választó jogosultak összeírása ellen beadott felszólalások és észrevételekre hozott határozatok az alispáni bivatásban f. év július hó 20-ától 30-áig terjedő idő alatt közszemlére lesznek kitéve s ez az érdeklődők által, a hivatalos órák alatt betekinhető. Udvarhelyvármegye központi választmánya nevében. Székely-Udvarhelyt, 1902. évi július hó 5-én. Alispán helyett: gr. Lázár, főjegyző-elnök.

Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 10585—902. alisp. Valamennyi anyakönyvvezetőnek. A m. kir. belügyminiszter ur a folyó évi 69444 szám alatt kiadott és a „Belügyi Közlöny” folyó évi 29. számában megjelent leírataiban elrendelte, hogy az anyakönyvvezetők addig is, míg az óvoda-és tankötelezettség teljesítésének ellenőrzése tárgyában újabb rendelkezés történik, az óvodai s az elemi iskolai beiratás céljaira az e végből jelentkező szülők (gyámok) részére a terjedelmes születési anyakönyvi kivonat helyett, a rendelet-hez csatolt minta szerint csupán a nélkülözhetetlen adatokra szorítkozó díj és bélyegmentes tanúsítványt állítsanak ki. Minthogy pedig a szükséges nyomtatvány általam lesz megrendelendő, felhívom, hogy a lelkiismeretes számbavétellel megállapí-

tandó folyó évi tanúsítvány szükségletét legkésőbb a folyó évi július hó 25-ig jelen Székely-Udvarhelyt, 1902. évi július hó Damokos, alispán.

Felfogott és elveszett állatok. Udvarhelyvármegye alispánjától. 8598., 8708., 10173., 10427—902. alisp. sz. Valamennyi községi járásának. Közhírré tétel végett értesitem Székely-Keresztur nagyközségben május egy 6—7 éves piros pejkancazó — a hirtől behajtatván — felfogva tartatik. Községben pedig 1 drb magasabb koru piros (első jobb és hátsó két lába szárcsa, mg 4 füle csapott, nyakán harang szíjjal felkötött drb magasabb koru piros pejló (jobb olda kidudorodás és mellette fehér pont, hátsó lába pókos); 1 drb két éves egérszörű csilompján ismeretlen bélyeg, két hátsó lába Szentegyház Oláhfaluban Konrad Mátyás birónál 1 négy éves (jegy nélküli), herélt, 1 drb felfogva tartatik. Ellenben Szekeres h.-karácsonfalvi róm. kath. plebánosnak egy tejelő, borjuzó bivalva f. é. június 1-től nem látható. Ismertető jelei: testalkata vagy össze-vissza vagdaltak, egyik csipője fennel farkában közepén fehéres. Barabás Dénes rácsonfalvi lakosnak f. évi június 30-án az tani legelőről egy 6 éves nyári barna, zam (hátsó bal-tompján „H. K.” jegyü) lova szett. Székely-Udvarhely, 1902. július 14. Damokos, alispán.

Járványok. Udvarhelyvármegye alispánjától. 10417., 10513., 10603., 10697., 10411., 10514— egy alisp. sz. Székely-Udvarhely város polgárm. a rének és valamennyi községi előjáróságának. Az hirre tétel végett értesitem, hogy a H.-Szévali község bivalállományában szörványosan ura 40-bivalvész; a Nagy-Galambfalva közs. juhállodijas nyában szörványosan uralgott rühkór; a Szévali Udvarhely város sertésállományában szörványt, san uralgott sertésvész megszünt és az ez adas vonatkozó zárlatok feloldattak. Ellenben An. ill. Siménfalva község sertésállományában a sem kivész szörványosan; Rava község loállományában a rühkór szörványosan és Bögöz község sertésállományában a sertésorbáncz fellépvén, az eze j vonatkozó zárlatok elrendeltettek. Székely-Ud helyt, 1902. évi július 14-én. Damokos dr, alisp.

Szerkesztői üzenetek.

Rendős János főbíró urnak azt üzenjük, hogy számunkban fogjuk közölni legújabb levelét.

Nyári vers. Szerkesztőségünk a nyári versek felhasználása céljából egy öblös papirkosarat vásárlt. Tehát nyugodt lehet; versét méltó képen elhelyeztük.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűk 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

FRISS FAGYLALT és legfinomabb csu rász-sütemények **Erns György cukrászatában** Székely-Udvarhelyen (Főtér, piacszor) kaphatók. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítetnek.

Jó és olcsó asztali és csemegeborok Székely-Udvarhelyt. Fernengel Gyulánál kaphatók.

KOCSIK kiváló minőségben és olcsó árakon állandóan **kaphatók:**

Albert Péter — kovácmesternél — Székely-Udvarhelyt. Használt kocsikat becsérél és kijavit. 1—52

Befőzésre kajszin- és őszi barackok paradicsom állandóan friss minőségben.

ZÖLDSÉGEK u. m.: édes paprika, paszuly, tejes törökbuza, új burgonya, fejes káposzta s szezon szerinti főzelékek és friss gyümölcsök a legelőnyösebb árak mellett kaphatók: **Szabady János** fűszer- és csemegeüzletében Székely-Udvarhelyt (Főtér, Kossuth-utca szegletén).

KÉPES LEVELEZŐ-LAPOK

nagy választékban egy helybeli felvételek, mint a legszebb tájképek kaphatók a „SZÉKELY-UDVARHELY” kiadóhivatalában (Betegh Pál könyv- és papírkereskedésében Székely-Udvarhelyt.)

-902. kpvt.

Hirdetmény.

Szekely-Keresztur város nagyközség kerébe adja a község területén gyűjtendő vadászati jogot folyó 1902. augusztus hó 1-től kezdődőleg 6 (hat) év után következő évre.

nyilvános árverés ezen jogra **f. év augusztus hó 27-én** fog megtartatni **d. e. 9 órakor** a község házában, hol az árverési szándékozók az árverési feltételeket megismerhetik. Kikiáltási ár, mint egy évi hasznobér 40 korona, melynek 10 százaléka az árverési szándékozók részéről bánatpénzül adandó.

Szekely-Keresztur, 1902. július 17-én.
Jakabházy Samu,
k. főbíró.
Jakabházy Gábor,
jegyző.

Nagy-Küküllővármegye főispánja.

Hiteles másolat.

Szám 397—1902. főispáni.

Pályázati hirdetmény.

A volt felsőfehérvármegyei nemesi árvai pénzügyi jövedelméből alapított ösztöndíjas helyek között egy 800 koronás ösztöndíjas hely üresedésbe polgármesterrel, arra ezennel pályázatot hirdetek.

Az alapítványi szabályok 19. és 20. §-a illetve az H-Székesfehérvár és közoktatásügyi m. kir. miniszter 1900-98. számú rendelete értelmében ezen ösztöndíjas helyre, azon volt felsőfehérvármegyei nemesi tanulóknak, kik kitűnő vagy jeles tanulók tarthatnak, az ösztöndíj kivételével, felsőbb gazdasági intézetben, illetve a tudományegyetem valamely facultájában a sem kívánják magukat kiképezni.

Ha nemesi árva tanulók nem jelentkeznek, az ösztöndíj kivételével nem árva nemesi kitűnő tanulónak is adható.

A pályázati kérés felszerelendő lesz:

- a kérelmezendő keresztlevele, melyben a pályázati kérés leszármazás bizonyítva legyen;
- valamely magyar honi főreál tanoda vagy gimnáziumban nyert kitűnő vagy jeles érettségi bizonyítvánnyal;
- a volt felsőfehérvármegyei alapító nemesi tanulóktól való származást igazoló alispáni bizonyítvánnyal;
- teljes, vagy apáról, vagy anyáról való árszármazás bizonyítandó;
- megjelölendő a szakpálya minősége, az ösztöndíj és az idő mennyire a képesítő tanfolyam terjed;
- végre a pályázathoz formászerű kötelezően csatolandó, melyben a folyamodó kötelezi magát, hogy pályanyertes korában tehetségéhez képest ezen ösztöndíjas alap vagyonát gyarapítani fogja.

Együttal megjegyzem, hogy ezen üresedésbe került ösztöndíjas hely a fent említett szabályok 22. §-a értelmében Sepsiszentgyörgyön választó volt felsőfehérvármegyei községbeli illetőségűekre esik, kivétel ezen szabály alól csak azon esetben engedhető meg, ha ezen kerületből folyamodó nem volna, mely esetben az ösztöndíjat Segesvári választó Nagy-Küküllővármegyébe kebeleztetett volt felsőfehérvármegyei községbeli illetőségűek is nyerhetik.

A pályázati kérvények **folyó évi augusztus hó 15-ig** a szabályzat 29. §-a értelmében hozzámn nyújtandók be.

Ezen határidőn túl beérkező folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

Segesvár, 1902. évi június hó 23-án.

BÉLDI LÁSZLÓ s. k.
főispán.

Jelen másolat hitelesül:

Segesvár, 1902. évi július hó 10-én.

GYÖRGY,
várm. irodavezető.

Szám 929—1902. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szekelykereszturi kir. járásbíró, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Albina nagy-szebeni takaré- és hitelintézet végrehajthatóan Bodogán János magyarfeleki lakos végrehajtást szenvedő elleni 138 K tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a szekelyudvarhelyi kir. törvényszék (a szekelykereszturi kir. járásbíró-ság) területén levő m.-feleki 173 sz. tjkvben foglalt 93 és 94/1 hr. sz. ingatlanra 418 K, 247 és 248 hr. sz. ingatlanra 2 K, 582 hr. sz. ingatlanra 24 K, 607 hr. sz. ingatlanra 12 K, 703 hr. sz. ingatlanra 2 K, 959 és 960 hr. sz. ingatlanra 62 K, 977 hr. sz. ingatlanra 46 K, 1120 és 1121 hr. sz. ingatlanra 17 K, 1145 hr. sz. ingatlanra 36 K, s a magyarfeleki 193 sz. tjkvben foglalt 1102 és 1103 hr. sz. ingatlanra 58 K megállapított kikiáltási árban az árverést újabban kitűzte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1902. augusztus 4-ik napján d. e. 9 órakor** Magyar-Felek község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Szekely-Keresztur, 1902. június 27-én.

VERESS,
kir. aljbíró.

„KEGYELET”

disztemetkezési intézet

Szekely-Udvarhelyt, a Fötéren,

Barcsay Károly

divatüzletével egybekötve.

Temetkezéseket úgy helyben, mint vidéken legpontosabban, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig eszközöl.

Templomok, kápolnák és termek, sőt egész udvarok gyászbavonását is elvállalja. Hullákat exhumáltat s bárhonnán elszállítat. Raktárt tart fa- és érc-koporsókból, szemfödlek-, párnák-, szalagok- és egyéb gyászkelekből mindig nagy választékot. Új gyászkecsik fényes felszerelésekkel, testőrök s az összes temetési személyzet ruházata teljesen magyar. Fölve: olesó és pontos kiszolgálás. 27—52.

NINCS TÖBBÉ SERTÉSVÉSZ!

Ha valamennyi sertéstartó gazda a Somogyi Géza-féle 13652. sz. a. szabadalmazott, kipróbált és a Nagyméltóságú magyar királyi földművelésügyi miniszter ur által, egyetértőleg a Nagyméltóságú magyar királyi belügyminiszteriummal 52972/III. I. 1901. sz. a. engedélyezett, Somogyi Géza és Huszár Adolf gyógyszerész által készített

állatok emésztését és **elősegítő tápport** alkalmazza.

Egy csomag 18 kr = 36 fillér.

Kizárólagos főraktár **Szekely-Udvar-**

helyt: Szabady János

fűszer-, anyag- és csemege kereskedésében.

Hölgyek részére nélkülözhetetlen

Legjobb szépítő szer.

A női szépség

szépségére, tökéletesítésére és fenntartására legkitűnőbb és legbiztosabb a **FÖLDES-féle**

Margit Krém,

mely vegytiszta, sem higányt, sem ólmot nem tartalmaz, teljesen ártalmatlan és zsírtmentes.

Ezen világhírű arczkenőcs pár nap alatt eltávolít szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrtörést (Mitesser) és minden más bőrbaját. Kisimítja a ránczokat, redőket, himlőhelyeket és az arczot fehérre, simává és üdév varázsolja.

Legkitűnőbb óvszer a nap és szél befolyása ellen.

Ára: kis tégely 1 kor., nagy 2 kor.
Margit hölgypor (3 színben) 1.20 fillér,
Margit szappan 70 fillér,
Margit fogpép (Zahn-pasta) 1 kor.,
Margit arczviz 1 kor.

Számtalan elismerő és köszönő levél! Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő:

FÖLDES KELEMEN
gyógyszerész ARAD.

Kapható minden gyógyszertárban, drogériában és illatszer-kereskedésben. Főraktárak Székely-Udvarhelyen,

Hamisítók bíróság-tildegetnek.

Koncz Armin,
Solyomossy János
gyógyszertárakban,

Csodás, gyors hatású.

HIRDETMEYNY.

Közhírré teszem, hogy K.-Keményfalva közbirtokossága erdejéből kiszakított 79.6 hold ősfenyő-erdő faterméke

folyó hó 30-án délelőtt 9 órakor

K.-Keményfalva község házában nyílt árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár 39000 korona. — Feltételek helyben megtekinthetők.

K.-Keményfalván, 1902. július 18.

Gálffy István,
k. jegyző.

1—2

DERZSI ÁRPÁD

épület- és
diszmi
bádogos

Székely-Udvarhelyt (Szombafalvi-utca, a kerületi betegsegélyző pénztár mellett), elvállal minden e szakmába vágó munkákat, u. m. torony- és házfedést, ócska fedelek kijavítását. Raktáron tart mindenféle konyha eszközöket, házi szükségleteket. kertészeti cikkeket és fürdőkádakat. Vidéki megrendeléseket lelkiismeretes pontossággal teljesít. — *Költségvetéseket díjtalanul* elkészít. — 1—26.

REMEKIROK

KÉPES KÖNYVTÁRA

Igen előnyös részletfizetésre kapható a „SZÉKELY-UDVARHELY” kiadóhivatalában.

NÉVJEGYEK, MEGHIVÓK, TÁNCZVIGALMI ÉS ESKÜVŐI

jelentések s mindenféle könyvnyomdai munkák gyorsan és lelkiismeretes pontossággal készülnek a „SZÉKELY-UDVARHELY” kiadóhivatalában (Betegh Pál könyv- és újságkiadó vállalata) Székely-Udvarhelyt. Gyászjelentések nagy választékban, olcsó árak mellett Vidéki megrendelések legrövidebb határidőre, esetleg a beérkezés napján elintézését nyernek.

A Richter-féle LINIMENTUM CAPS. COMP. Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszser, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik közzvényél, csúznál és meghülésekénél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” czéggel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József, gyógyszerésznél Budapesten.

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

Raktár: Nagysolymosi Koncz Ármin gyógyszer-tára zékely-Udvarhelyt. 20—29

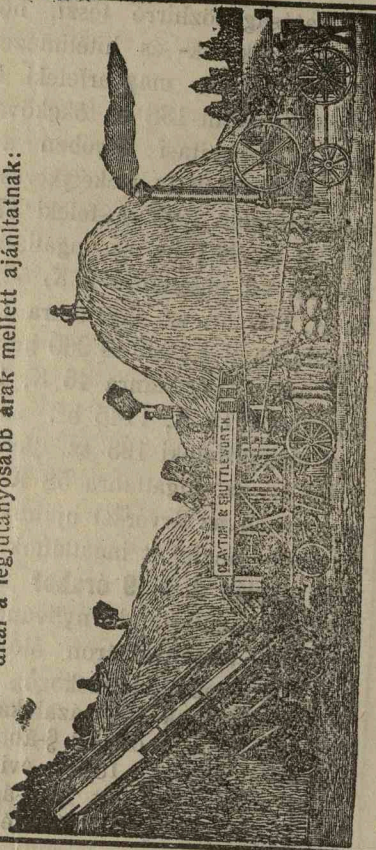
KADÁR-ÜZLETEMET

van szerencsém a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlani. — Raktáron tartok: boroshordókat, fenyőkádakat, csebreket, kártyákat és dézsákat. — Elvállalok gyári, raktár- és pinczeberendezéseket pontos és szolid kivitelben. — Javításokat gyorsan és olcsón teljesítek. — Hordók hitelesítését is elvállalom. — Szives pártfogást kérve, vagyok kész szolgálattal:

Magyari István,
kádár-mester.

5—25

Clayton & Shuttleworth
mőhőgazdasági gépgyárosok
Budapest Váci-körút 63. sz.
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcsepplő-gépek
továbbá járgány-csöplőgépek, löhère-csöplők, tisztító-rostát, konkolyozók, kaszáló- és arató-
2 1/2 egész 12 lőerőig, szálmakazalozók,
gépék, szénagyűjtők, boronát.

„Columbia-Drill”
legjobb sorvetőgépék,
szecskavágók, répvágók,
kukoricza-morzsolók,
daráló, őrlő-malmok,
egyetemese acél-ekék,

2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek

Készletes díjgyűjtemények kivétel nélkül ingyen és bérmentve küldetnek.

Locomobil- és csöplőgépek

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb

Egyedül valódi angol Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA.

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva. Az üvegek felszerelése a keres. törvény mintavédelme alatt áll.

Allein echter Balsam aus der „Apothekengasse“ 1. 103. A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

E balzsam belsőleg és külsőleg használható. Ez: 1. Utolérhető hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden kóros állapotokban, enyhíti a legrégibb bajokat. 2. Kitűnő hatása van a torokgyulladás, rekedés és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a lázakat. 4. Meglepően gyítja a gyomor- és a bél-betegségeket és szaggatásokat a testben. 5. Szeli mozdítja elő a székelést s a vér tisztulását, megtisztítja a veséket, megszabadít a buskomorságtól s a hypochondriától, javítja az átvégyszeméztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, óvafogaknál és szothadáskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a büfögést, a száznak s a gyomornak büzét. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orbáncz kiütés, van megfagyott s megégett tagokra rüh, fekély s bőrduzzadás és repedés esetében megszünteti a fejfájást, zugást, szaggatást, közzvényt, fül-fájdalmat stb. Ügyeljünk mindig pontosan az itt látható zöld apácza védjegyre. Használatától legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem gyáramból rendelnek eredeti szab. karokban Ausztria-Magyarország minden postaállomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 korona. Bosznia és Hercegovina részére 4 korona 40 fillér. Kevesebb nem küldetik széj Szétküldés csak előrefizetés vagy előleg küldése mellett.

Miért szenved ön? holott minden féle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást valamint amputálást

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Centifolia-kenőcs

használatánál, rendkívül jó hatása, a sebek gyógyulásánál valamint a fájdalmak enyhítésénél utolérhető. A valódi centifólium kenőcs alkalmazható: A gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mellkeményedése, a tej elapadásának, az orbáncznak esetében, torokgyulladásoknál, vágás, szúrás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl. karbunkulus és ráknál; végre pokolvar, körömféreg, körömgyűlés, a lábnak járásközben történő kisebesülése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi sebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzugás stb., stb. esetében. — A szállítás kizárólag együtt 3 korona 60 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra kérek mindenkit, hogy óvakodjék a hatáskülső hamisítások vevésétől s arra ügyelni, hogy a tégelyeken be van-e a fenti védjegyem és czégem: **Thierry (Adolf) Limited** gyógytára az „Orangy Pregradában, égetve.

Ezen gyógyhatásukban fölülmulhatlan két szer nemcsak a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régibb, annál értékesebb és hathatósabb, nem árt sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használhatók. Majdnem minden esetben segítenek és eredménytelennel járnak, legalább az orvos érkeztéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló feldicsért érték- és hatáskülsőlyűt megvenni, melyekért a pénzünk haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olcsó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan, világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshetőségekre készenlétben kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jeleit magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direkte és czimezzük:

Thierry (Adolf) Limited „Orangyal-gyógyszertár” Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett. Központi raktár Budapesten Török F. gyógyszerárban, Zágrábban Mittelbach S. gyógyszerárban és Bécsben Hradi L. gyógytárban.